

52 definitio etiam huic ultima specie aptari debet, necesse est agros in ea despere, alter enim definitio cum definito non conveniret. Quia licet realiter ita se habeant, tamen dicendum pataverm id, quod de Catalepsi supra dicebamus; nimurum passionem hanc, vel esse incipientem, & levem, vel esse invenitatem, & fortis; Vbi passio incipiens est, vel ubi levis exsift, symptomata quoque levisuntur, & agri vel nihil omnino, vel parum quid mente movement, at ubi invenitatem est vel fortis, tunc manifestissimi agri infaniunt, non aliter quam Melancholici ii, qui ex virtute cerebri per efficiat infaniunt, ad cuius rei confirmationem faciunt plures historiae Hypochondriacorum. Et si libet vide historiam N. Abrahami Frambes. lib. 1. Consil. 17. in qua compertes, agri illum apertissime infaniunt, quonobrem ubi ita se res habeat, it tam in praedictis, quam in favorabilibus durante delirio, ut ceteri Melancholici tractandi. Pro conciliandis vero Auctoriis inter se dissidentibus, dicendum cum Semerio lib. 3. præl. p. 5. Let. 1. & aliis, differre omnino affectionem hypochondriacam a Melancholia hypochondriaca; & affectio, inquam, hypochondriaca fit ab aliis dubio sine ulla cerebri virtu, & absque eo quod mens illo modo depravetur, si tantummodo mororem ac tristitiam absque evidenti causa excipias, melancholia vero hypochondriaca semper est cum aliquo delirio, alias levia, alias autem fortis.

At ali, qui in principio hujus morbi constitutur, & præter irrationabilem inceptitam, qua detinuntur, a ratione minime alieni videntur, quomodo habendi mox aperiam: sed primo quid peculiare a me notatum sit in similibus agris, patefaciam: habeo enim nunc, & alias habui alios nonnullos hypochondriacos, quos circa agibilia manifeste infaniuntur, non habent dilucida intervalla eorum 18 amentie, quos ignorantes, & craefs farina homines nominavimus, neque stolidi, neque obliviosi, nec denique fatuorum genus ullum, quod vel à natura, vel à morbo, vel ab arte procedat. differunt tamen qui à natura fatui sunt, aut ab arte, ab illis, qui à morbo infanuntur, quia posteriores ii à fatuitate liberari possunt, illi vero nequaquam.

Quinto, non habent dilucida intervalla eorum 19 amentie, quos ignorantes, & craefs farina homines nominavimus, neque stolidi, neque obliviosi, nec denique fatuorum genus ullum, quod vel à natura, vel à morbo, vel ab arte procedat. differunt tamen qui à natura fatui sunt, aut ab arte, ab illis, qui à morbo infanuntur, quia posteriores ii à fatuitate liberari possunt, illi vero nequaquam.

Sexto, Ebrii unam accessionem habent, neque intermedio tempore per intervalla refispicunt, durant enim in iis delirium, quounque vihi potentia evincatur, & edometur.

Septimo, Lethargici, Comatosi, & Carotici 20 non habent ulla sua infanii interpolations; ratio est, quia causa cerebri instrumenta occupans, semper præfens exsift; durante vero causa, durat effectus.

Octavo, Itci à fulmine, Attoniti, Congelati, seu 21 Cataleptici non habent dilucida intervalla, ratio eadem, quia in superioribus.

Nono, Phrenetici unam tantummodo habent accessionem, & nunquam, nisi omnino sanentur, ad sanare mentem per intervalla redent. ratio non assimilis est cum superioribus, causa enim præfens, necesse est, effectum durare.

Decimo, idem evenit in Hydrophobio, seu rabiōsis; quia tota sanguinis massa infecta est, cuius virtus delirant.

Vndeclimo, idem ob eandem causam evenit in 24 his,

his, qui ex assumpto veneno, vel infatuantur, vel quovis modo infaniunt. 3
25 Duodecimo, dementia eorum, qui ex morbis longis in eam incident, non habet interpolations. ratio est, quia à longitudine & vehementia morbi absumptis spiritibus, intemperies quædam in ipso cerebro est introducta, à qua morbus continuus fit, non interpolatus. In ceteris autem dementis omnibus, five illæ essentiales sint, five secundarii morbi, sperare licet dilucida intervalla; profluit enim remitti, & intendi; sed manifestissime remittunt Melancholia species omnes, præcipue vero Hypochondriaca, Ecclasis, Epilepsia, Apoplexia, (quando non fuerit fortis) Lycanthropia, percullo Fanatica, Furor uterinus, & uteri Suffocatio, & his similes. Observe vero furor, seu mania, præfertim cum est inveterata, Dæmoniacorum species omnes, & hujusmodi.

26 Itaque ii, qui manifesta habent dilucida intervalla in plerisque, ut sani habendi, si modo nonnulla excipiuntur, de quibus in singulis questionibus egimus, quod tam in praedictibus, quam in favorabilibus locum habebit: in favorabilibus enim

27 exempli gratia pater, quod tales testari possunt. *I. suffosum. §. i. vero. C. qui testam. fac. pos. in praedictis autem, quia non excutantur à poena, si dilucida intervalla, ut tantum mortuæ, si magnus morbus sit, vel semimortuæ, si magnus morbus non sit, jacere solent: loqui non possunt, sed tamen audiunt, ac facile que altantes loquantur percipiunt, & interdum, ut in nonnullis adnotavi, nutibus interrogatae respondent; quod & in Polemarchi uxore adnotatum ab Hippocrate in Epid. rex. 40. & Vallesio in aliis, ut ille in ejus particula commento testatur; immo etiam tractatio paroxysmo, audit referunt, teste Mercurial. *nbi suffosum. unde concludit ille, servari in ipsi memoriam, ratione vero deficere eas dubium non est; tametí 8 Alfararius Medicus Arabs *Præl. træt. 25. fœt. 2. cap. 12.* tradens differentiam inter Epilepticas, & suffocatas ex utero, dixerit, suffocatas in ratione non deficere, Epilepticas autem maxime; cujus dictum 9 ex mea sententia ita interpretandum est, ut suffocata non deficiat in ratione extra paroxysmum, ut Epilepticæ; quæ, ut suo loco diximus, à paroxysmo excitate, quia dementes ac stolidi apparent, vel dicendum, quod non ita intense à ratione abalienantur, ut epilepticæ, ex quibus concludamus, quod suffocata ex utero quamdiu paroxysmo detinentur, tantum mortuæ, & absentes existimandæ sint, & etiam nutibus ad interrogatae respondere possent, tamen nihil validum debeat ab ipsis procedere, si 10 quid recte nutibus celebrari possit, quia à ratione in paroxysmo alienæ sunt, extra quod nihil impedit, quin minus, ut sanæ mentis homines habeantur.**

Porro Furor uterinus, qui posterior morbus erat 11 mulierum proprius, est uter ipsijs superexcitatio cum delirio circa Venereum, & ad eam pertinientia; in eam enim adeo acutis stimulis exigitantur, ut in furore agantur; garrula enim evadunt, & circa Venereum quamplurimum efficiunt; de quo affectu, ut de superiori quoque, si quis plura facere desiderat, praticos aeat in propriis capitibus, præcipue vero Auctores Gynæci, five de morb. mul. & inter recentiores, & novissimos Hucher. de sterilit. lib. 2. cap. propria. & Varand. lib. 1. de morb. mul. cap. 5.

Ceterum ratio in his non minus quam in manias, & furentibus oblate est: immo & hic morbus nihil aliud est, ut ipsum nomen innuit, nisi furor, 12 seu mania, ex uteri virtuo excitata. Itaque in his quoque omnia locum habebunt, quæ in illis procedere diximus, neque plura circa id afferenda.

S V M M A R I V M .

- 1 Semel furiosus semper præsumitur furiosus, & contrarium tenet incombunt onus probandi.
- 2 Demens de Præterito præsumitur demens de praefenti.
- 3 Qui olim aliqua ægritudine laboravit, etiam hodie ager præsumitur, declarata ut numero sequentis.
- 5 Regula prima, in quibusnam locum habeant prædictæ conclusiones.
- 6 Regula secunda.
- 7 Regula tercia.
- 8 Furor, & similes passiones dñeare præsumuntur.
- 9 Qui quando infante coepit, vix, aut nunquam ad sanam mentem redit.
- 10 Quarta, & ultima regula.

In quibusnam dementibus locum habeant ex conclusiones, nimirum: Semel furiosus semper præsumitur furiosus; & illa: Demens de præterito præsumitur etiam demens de praefenti.

Q Y A S T I O X X I I I .

Dicas apud Iureconsultos conclusiones offendit, quæ idem pene important, maxima ex parte acceptas; quarum prima illa est, quod semel furiosus semper præsumatur furiosus, & contrarium tenet incombunt onus probandi sanam mentem. Archid. in cap. filii. num. 1. de heret. Alexan. consil. 92. num. 6. vol. 5. Dec. in l. si furiosum. num. 24. C. qui testam. fac. poff. Petri de Biac. in direct. elec. par. 1. cap. 15. num. 3. vide adducta per Maſcar. concl. 39. 2 num. 1. Altera est, quod demens de præterito, præsumatur etiam demens de praefenti. Farinac. consil. crim. consil. 151. num. 14. Videbatur has conclusiones firmare alia non abſimilis, nec minus quam superiores accepta, quae vult, quod qui olim aliqua ægritudine laboraverit, etiam hodie ager præsumatur; præsertim quia declarant Doctores, ut procedat in ægritudine naturaliter durabili. Alciat. de præsumpt. regul. 2. præsump. 19. num. 1. & 3. Maſcard. de probat. concl. 896. num. 1. vol. 2. at tales ægritudines abſque dubio sunt furor & dementia, ergo jure posterior hec conclusio de his quoque verificatur.

Prioriter tamen conclusionem, quæ ut dixi, cum posterioribus coincidit, licet plures Doctores acceptaverint, alii tamen non approbarunt; & habes utriusque sententias fatores apud Maſcard, ibidem

Tituli Primi Finis.

conclus. 825. à num. 1. ad priores seqq. qui etiam ex nonnullorum Doctorum opinione decidit, quando, & in quibus casibus ea conclusio acceptanda.

Nos qui rei naturam ob Medicas scientias cognitionem facilius assequi possumus, ejus conclusionis veritatem patefaciemus, & nonnullas breves regulas trademus, quarum prima ex sit: Ea conclusio non habet locum in dementiis, quæ cum febre eveniunt, aut cum alio morbo, quem febris concomitet, ut in phrenitide, lethargo, & hujusmodi. Speciatim vero in phrenetico non habere locum hanc conclusionem ex Maſcard. Actus de Inf. p. 2. l. 2. P. verb. Phrenetici. num. 3. Non habeo pro hac regula alios Iureconsultos, quos in testimonium adducam, non deeffe tamen ratio; nam alter leſe rebabente, omnes homines, aut potior faltē pars, furiosi & dementes præsumerentur; quis enim est, qui aliquando delirio in febre non laboraverit, aut qui morbo aliquo, ex quo rationem leſam habuerit, nunquam fuerit detentus? Adde etiam rationem ex rei natura desumptam, quæ talis est: deliria aut dementia in febribus, sunt earundem febrium symptomata; recedente ergo febre, ipsa etiam recedere necesse est; at febres, ut plurimum in longum non protrahuntur, præsertim ea, in quibus tam magna apparent symptomata, neque etiam de facili revertuntur. Sed subvenit nunc ex Iureconsultis alter, quem adducam ad hanc regulam firmandam, nempe Io. Aloysium Ricc. in prat. var. resolut. 386. num. 7. in fin. qui bene hanc regulam declarat.

Secunda regula, non potest ea conclusio locum habere in dementiis momentaneis, aut quæ non longo tempore durare solent; & vide circa hanc regulam allata a Maſcardo ubi supra, num. 8. & seq. nam ad hoc, ut ea conclusio verificetur, necessarium est probare aliquem fuisse furiosum per aliquod tempus successivum, ut per menſem, aut annum.

Tertia regula, non procedit ea conclusio in dementiis, quæ per confusum aliarum partium fiunt, non ex morbo per effientiam in cerebro exidente: quamquam enim furor, & similes passiones durare præsumuntur testimonio DD. quos adducat Maſcard. ibid. num. 3. Paril. de Reſignat. benef. lib. 2. queſt. 8. num. 12. ita ut verum omnino fit id, quod Caſtreñus dicebat in l. Qui teſtamento. §. Nec furiosus. num. 3. ff. 9 de Testam. nimurum quod qui aliquando infante coepit, vix unquam ad sanam mentem redeat, tamen hoc de dementiis intelligendum, quæ per effientiam, & ex proprio cerebri morbo abq; febre eveniunt.

Quarta regula, ea precipue conclusio locum habere potest in omnibus melancholiae speciesibus; in Mania, in Apoplexia, in Epilepsia, in Dæmonia, & similibus, de quibus hoc titulo fatis abunde, ut mihi videatur, disputatum est.

omnib[us] r[ati]o[n]ib[us] de i[n]f[us]iō[n]ib[us] m[al]o[r]ib[us]

PAVLI ZACCCHIAE

Medici Romani,

Q V Æ S T I O N V M
M E D I C O - L E G A L I V M

L I B R I S E C V N D I

T I T V L V S S E C V N D V S

De Venenis, & Veneficiis, & aliis ad ea pertinentibus,

Continens Quæſtiones tredecim;

quarum

I. De veneni nomine, & appellatione.	Pag. 57
II. De venenorū diſiōne, & de variis venenorū effectibus.	59
III. De venenorū diſiōne juxta eorum effectus.	62
IV. De qualitate & quantitate veneni.	64
V. An venenum sic proprie dictum posſit in nostro corpore generari.	68
VI. An dentur certa signa assumpti veneni.	69
VII. De signis propinatis veneni, & de fallacia, & validitate eorum signorum.	72
VIII. De veneni ingeniti certitudine, & de signis distinctiis inter unum & aliud nonnulla reiterantur.	77
IX. An venenum veneno reficitur.	79
X. An detur venenum ad tempus.	81
XI. Venenandi, qui modi posſibiles, qui non.	82
XII. Quorum præcipue venenorū commercium fit interdicendum.	86
XIII. De veneficiis, incantamentis, & fascino.	87